CARMEN XIV.

AD POSTUMUM.

Vitæ brevitas; mortis necessitas.

Eheu! fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec Pietas moram
Rugis et instanti Senectæ
Adferet, indomitæque Morti;
Non, si trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places inlacrimabilem
Plutona tauris, qui ter amplum
Geryonen Tityonque tristi

1. *Eheu;* egregie hac interjectione poeta animum brevitatis vitæ cogitatione commotum molliterque affectum initio statim ostendit; nescio quid solemne in hoc nomine repetito *Postume* inest, quo admonemur grave aliquid a poeta jam tractandum esse. —*Labuntur,* celeriter fluminis instar (quod proprie *labi* dicitur) currunt. —*nec Pietas,* etc. nec sacrificiis efficere poteris, ut rugæ et instans senecta atque mors tardius te occupent atque opprimant. — De senecta nos opprimente Cl. *Mitsch.* comparat Mimn. IV, 4; Anal. Brunck. t. I, p. 61. — *indomitæ,* nullo pietatis genere se mitigari patienti, sævæ, inexorabili; similiter Græcis Θάνατος, vel Ἀίδης ἀδάμαστος, ἀμείλιχος.

5. *Non,* etc. Nunquam hoc efficies quamvis Plutona places, h. e. placare tentes sacrificiis. — *trecenis tauris,* tribus hecatombis.—*inlacrimabilem,* ad lacrimas, h. e. ad miserationem se permoveri non patientem, ἄδακρυν; infr. Epist. II, 2, 179: « Si metit Orcus Grandia cum parvis *non exorabilis* auro. » In sententiam hujus loci Cl. *Mitsch.* comparat Æschyl. Fr. Niob. p. 642. *Stanl.* —*ter amp. Geryon.* τρισώματον vel τρικάρηνον; nam tria capita sive tria corpora Geryoni, Chrysaoris et Callirrhoes filio, ab Hercule perdomito, ad insignem ejus corporis molem designandam, tributa esse satis notum est. « Forma tricorporis Umbræ » dicitur Virgilio, Æn. VI, 289. — *Tityonque,* Terræ filium, ob vim, quam Latonæ inferre ausus est, vel Jovis fulmine, vel Apol-

Digitized by Google

Compescit unda, scilicet omnibus,
Quicunque terræ munere vescimur,
Enaviganda, sive reges,
Sive inopes erimus coloni.
Frustra cruento Marte carebimus,
Fractisque rauci fluctibus Hadriæ;
Frustra per auctumnos nocentem
Corporibus metuemus Austrum:
Visendus ater flumine languido
Cocytus errans, et Danai genus
Infame, damnatusque longi
Sisyphus Æolides laboris.
Linquenda tellus, et domus, et placens

linis sagittis confixum, et ad Tartara, ubi ei, ut Virgil. Æn. VI, 596, canit, « per tota novem jugĕra corpus porrigitur, » detrusum; posuit autem Geryonem et Tityon, vastissimi corporis homines, tanquam illustria humanæ fragilitatis exempla. — *Comp. unda*, inclusum tenet unda Stygis. Notus Virgil. locus Georg. IV, 478: « Quos circum limus niger et deformis arundo Cocyti tardaque palus inamabilis unda Alligat, et novies Styx interfusa coercet. » — *omnibus, Quic. terræ mun. vesc.* pro vulgari: mortalibus. Nota est Homerica *mortalium* circumscriptio: Οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσι. — Pro *munere Wakefieldus* dedit *munera*; non raro certe casus quartus τῷ *vesci* jungi solet; vid. *Broukhus.* ad Tibull. II, 5, 64; nec negari potest, pluralem sententiæ accommodatiorem esse singulari. — *reges,* divites, beati, potentes; cf. supr. I, 4, 13, et infr. II, 18, 32.

13. Mortis fugiendæ causa frustra bello et navigatione abstinebimus; frustra auctumni tempore gravem aerem, morborum causam, evitabimus; pro vulgari: a morte nulla nos tutos præstabit prudentia. — *Marte cruento,* μιαιφόνῳ, αἱματόεντι. — *per auct. noc. Corpor. met. Austr.* hinc infr. Sat. II, 6, 19: « Auctumnusque gravis, Libitinæ quæstus acerbæ; » et eadem de causa infr. III, 23, 8, auctumni tempus *grave,* h. e. valetudini perniciosum, dicitur. Huc pertinet Bion. VII, 13: Οὐκ ἐθέλω φθινόπωρον, ἐπεὶ νόσον ὤρια τίκτει.

17. *Flumine lang. errans,* lente circa Tartarum fluens. — *Danai gen. Infame,* filiæ Danai sponsorum cæde infames, res nota. — *Sisyphus Æol.* notissimam Sisyphi, apud inferos ingens saxum in verticem volventis, fabulam enarrat Homer. Odyss. XI, 592 seqq.

21. *Linquenda tellus;* hic enu-

Digitized by Google

Uxor : neque harum, quas colis, arborum
Te, præter invisas cupressus,
Ulla brevem dominum sequetur.
Absumet hæres Cæcuba dignior
Servata centum clavibus : et mero
Tinget pavimentum superbum
Pontificum potiore cœnis.

merat poeta res omnes propter quas vitam diligere debebat Postumus, quas tamen amittet. Nota cum vi repetitam particulam *et*.— *placens*, sc. morum suavitate, amabilis, dulcis; comparant Lucret. III, 907 seqq. : « At jam non domus accipiet te læta, neque uxor Optima, nec dulces occurrent oscula nati Præripere... omnia ademit Una dies infesta tibi tot præmia vitæ. » — *neque harum*, harum quibus tantopere delectaris; maximam vim habet *harum, quas colis*. — *invisas*, sic dictas quia sepulcris vulgo impendentes, nihil nisi mortem significant. — *brevem*, cujus dominium breve est, μινυνθάδιον.

25. *Absumet hæres*, etc. Eamdem sententiam expressit Hor. infr. Sat. II, 3, 122 · « Filius aut etiam hæc libertus ut ebibat hæres, Dis inimice senex, custodis? » — *dignior*, sc. vini Cæcubi possessione, quia illud non centum clavibus servaturus, sed bibiturus est. — *centum clavibus*, pro . diligentissime.—*et mero Tinget pav. superb. Pontificum potiore cœnis*, et merum ipso illo, quod in cœnis pontificum bibi solet, præstantius, tam profuse apud eum bibetur; ut pavimentum adeo eo madeat. — *Tinget pavim*. de ejusmodi profuso vini usu similiter Cic. Philipp. II, 41 : « Natabant pavimenta mero, madebant parietes. » — *superbum*, splendidum, magnificum, tessellato quippe opere in beatiorum domibus ex marmore factum. — *potiore Pontific. cœnis*, meliore et nobiliore, quam quod in cœnis Pontificum bibitur; sacræ epulæ enim, quas Pontifices apparabant, tam lautæ et opiparæ fuerunt, ut locum darent proverbio. Mart. XII, 48, 12 : « Non Albana mihi sit comissatio tanti, Nec Capitolinæ, Pontificumque dapes. » Quod fere ad nostrum illud antiquum et vulgare proverbium redit : *repas de chanoines*.

Analysis. Vitæ præceptum, ab ejus brevitate ductum, quod ad bona, quæ cuique contigerint, sapienter, dum licet, percipienda iterum iterumque amicis suis commendat Horatius (ut *Dellio* supr. II, 3; *Quinctio* II, 11, ubi cf. argum. et *Torquato* infr. IV, 7), *Postumo* quoque impertit. Itaque eum ad celerem temporis fugam animum advertere, moriendi necessitatem nulli omnino homini neque sacrificiis avertendam, neque prudentia evitandam,

Digitized by Google

secum reputare, bonisque, quæ hæres profusius absumturus sit, ipsum perfrui jubet.

Regnat in hoc carmine mollior quidam affectus, quam in cæteris ejusdem argumenti, sedatiorque quædam gravitas, ad sententiarum vim egregie attemperata. Elocutio docta atque ornata, numerique suaves ac concinni; ut omnino inter præstantiora Nostri carmina hoc referendum videatur.

Quis fuerit Postumus, vix certis argumentis evincas; nam neque *Julius Florus*, ad quem infr. duæ epistolæ lib. I, 3, et II, 2, scriptæ sunt, neque ille Postumus, ad quem apud Propertium III, 12, elegia exstat, idem fuisse videtur.

CARMEN XV.

In sui sæculi luxum.

Jam pauca aratro jugera regiæ
Moles relinquent: undique latius
Extenta visentur Lucrino
Stagna lacu; platanusque cælebs
Evincet ulmos: tum violaria, et

1. *Jam*, brevi inde tempore. — *regiæ Moles*, amplissima, et regio splendore in altum educta ædificia, qualia tum in villis suis exstruere solebant beatiores. Hinc illud, quod in villa sua habebat Mæcenas, similiter quoque infr. III, 29, 10, vocatur « moles propinqua nubibus. » — *undique visentur*, ubique conspicere licebit. — *Stagna*, intellige piscinas marinas, sive maris particulam, quam ditiores, *jactis in altum molibus* (ut infr. III, 1, 33, dicitur), ideo a mari secluserant, ut quovis anni tempore piscium ibi haberent copiam; locus classicus de hoc luxus Romanorum genere est apud Varr. R. R. III, 17; cf. Tibull. II, 3, 45; Cic. Attic. I, 16, 17. — *latius extenta Lucrino lacu*, lacus Lucrini ad Baias in Campania magnitudinem superantia; vocantur hæc *stagna* infr. Sat. II, 5, 44, *cetaria*. — *platan. cœl. Evincet ulmos*, platanis, non utilitatis sed voluptatis causa consitis, cedere debebunt ulmi; scilicet ulmi ei præcipue in Italia inserviebant usui, ut vites cum earum trunco jungerentur, unde vites *ulmis maritari* dicuntur; Columell. V, 6. Itaque *platanus*, quæ non commode adhiberi posset jungendis cum ea vitibus (pulchre pro: inutilis), jam dicitur *cælebs*.

5. *Tum... tum*, porro... porro. —

Digitized by Google